

Elektronické informační zdroje z oblasti mikrobiologie

Bc. Věra Anthová - oborová knihovnice geografie,
předmět KX010 Informační výchova
kontakt: anthova@sci.muni.cz

Mgr. Jana Vartecká - oborová knihovnice biologie, chemie
kontakt: janavar@sci.muni.cz

Co nás čeká?

- rešerše - **jak** správně vyhledávat
- elektronické informační zdroje - **kde** vyhledávat
- příklady **multioborových** elektronických informačních zdrojů
- příklady elektronických informačních zdrojů z oblasti **mikrobiologie**

Rešerše - Search

- **proces** vyhledávání informací
  - rešeršní dotaz a strategie
- **výsledek** vyhledávání informací
- rešerše **faktografická**
  - zahrnuje **faktografické informace**, tj. konkrétní fakta, data, parametry, informace o věcech, jevech i osobách
  - statistická data, tabulky (chemické, fyzikální, technické), seznamy firem, výrobců
- rešerše **dokumentografická**
  - bibliografické záznamy dokumentů z **bibliografických databází**
  - bibliografické záznamy dokumentů z **katalogů**

Rešerše podle úplnosti zahrnutého materiálu

- **úplná r.** – zahrnuje všechny zjistitelné informace nebo záznamy dokumentů
- **výběrová r.** – výběr materiálů zjištěných podle stanovených věcných a formálních hledisek
- **orientační r.** – informace, které mají dát představu o předem málo známé problematice

Rešeršní dotaz

○ **klíčová slova**

- charakterizují téma (obsah dokumentu)
    - český jazyk
    - anglický jazyk – většina databází zahraničních
- Př.: téma: Nuclear magnetic resonance in plants
- klíčová slova v aj: nuclear, magnetic, resonance, NMR, plants, spectroscopy

○ **dotazovací jazyk**

- spojit klíčová slova prostřednictvím dotazovacího jazyka ->
- speciální uměle vytvořený jazyk užívaný k vyhledávání, má přesná pravidla

Rešeršní dotaz

- **jazykové vymezení** žádaných informací
  - čeština
  - **angličtina**
  - němčina
  - španělština
  - francouzština
  - ruština
- **časové vymezení** žádaných informací
  - 1850 – 2006
  - 2000 – 2006

Basic

Advanced

Topics

Publications

My Research
0 marked items

Databases selected: Multiple databases...

Advanced Search

Tools: [Search Tips](#) [Browse Topics](#)

<input type="text"/>	Citation and document text	
AND	<input type="text"/>	Citation and document text
AND	<input type="text"/>	Citation and document text

[Add a row](#) | [Remove a row](#)   [Search](#) [Clear](#)

Database: [Select multiple databases](#)

Date range: [About](#)

Limit results to:

- All dates
- Last 7 days
- Last 30 days
- Last 3 months
- Last 12 months
- Peer-reviewed [About](#)

More Search Options

AND

AND

AND

Subject:

Company/Org:

[Browse publications](#) [About](#)

[Browse subjects](#)

[Browse companies](#)

Rešeršní strategie

- jak postupovat při rešerši
- obecnější **zadání** postupně **zpřesňovat**
- důležitá **relevance** (feedback) výsledků

Rešeršní strategie

- **snížení počtu** záznamů a zvýšení relevance
  - specifikovat (zúžit) téma
  - použít **fráze**
„nuclear magnetic resonance“
  - přidat **omezující slova** (operátory)
AND, NOT
  - **vyhledání různých tvarů slov** pomocí zástupných znaků
? *
  - omezit výsledek **časovým kritériem**
2000 – 2006
  - ověření formální správnosti dotazu

Rešeršní strategie

- **zvýšení počtu** záznamů při nedostatečném počtu výsledků
  - použít operátor **OR**
  - vyhledání různých tvarů slov pomocí zástupných znaků **? ***
  - použít obecnější výrazy
  - prověřené termíny (oborová terminologie, tezaurus)
  - formální správnost dotazu – operátory, závorky
  - správný pravopis 😊

Booleovské operátory

- při formulaci složených dotazů
  - vyjadřují logické vztahy mezi dvěma a více vyhledávanými výrazy
- nejpoužívanější:
  - AND** - současný výskyt obou vyhledávacích termínů -> **zužuje dotaz**
  - OR** - alespoň jeden z vyhledávacích termínů -> **rozšiřuje dotaz**
  - NOT** - vyloučení dokumentů obsahujících zadaný termín

Př.: ("nuclear magnetic resonance" **OR** NMR) **AND** plant*

Zástupné znaky *, ?

- pro souběžné vyhledání různých tvarů slov
- Levostranné/pravostranné krácení podle slovních kořenů

Př.:

Místo několika výrazů *biology*, *biological*, *biologically* je možné v dotazu uvést pouze jediný výraz: *biolog**

System vyhledá všechna slova začínající výrazem *plant*

V jakých zdrojích rešerši provádíme

- rešerše **faktografická**

- **plné texty**

- tištěné dokumenty
    - elektronické dokumenty

- rešerše **dokumentografická**

- **bibliografické záznamy**

- tištěná podoba
    - elektronická podoba
    - katalogy (lístkové, elektronické)

Elektronické informační zdroje

EIZ = informační zdroje v elektronické podobě

- profesionální informační **data**báze
- **časopisy** v el. podobě

- velká přidaná hodnota
- pro vědu
- komerční (nejsou volně dostupné, licence)

Typologie EIZ

- hledisko popisu primárního dokumentu
  - **plnotextové** zdroje (primární)
    - plnotextové (fulltextové) databáze (Science Direct)
      - obsahují plné texty dokumentů
      - monografie, časopisy, normy, patenty, šedá literatura
    - **bibliografické** zdroje (sekundární)
      - bibliografické databáze (Web of Science)
        - obsahují bibliografické údaje o dokumentu - identifikace
        - např. u článku:
autor článku, název článku, název časopisu, ročník, číslo, rok vydání
        - pouze abstrakty dokumentů
- dnes databáze často kombinované - plné texty + abstrakty

Typologie EIZ

- **multioborové**
  - tématicky pokrývají několik oblastí
  - Science Direct, ProQuest
- **speciální**
  - specializace na konkrétní obory
  - GEOBASE, BioOne, PROLA

Přístup k EIZ – získání

- nákup
- předplatné
  - financování
    - státní programy
    - konsorcia
    - granty
    - finanční prostředky konkrétní instituce
- volně přístupné
- zkušební přístupy

Přístup k EIZ – řízení přístupu

- heslo
- IP adresy
  - rozsah IP adres Přírodovědecké fakulty
- vzdálený přístup
  - proxy server MU
  - VPN server
  - proxy server PŘF

Pravidla využívání EIZ

- musím mít oprávnění k využívání
- jen pro mou **osobní studijní a výzkumnou potřebu**
- STOP:
  - hromadné stahování článků
  - budování lokálního archivu
  - předávání třetí straně

Příklady EIZ

- www.sci.muni.cz/uk/databaze

Multioborové EIZ

Časopisecká konsorcia 2004 - 2008

- **John Wiley & Sons** přírodní vědy, medicína
- **Science Direct** přírodní vědy, matematika, medicína, výpočetní technika, ekonomie, obchod a řízení, psychologie a sociální vědy
- **SpringerLINK/Kluwer** chemie, vědy o Zemi, matematika, fyzika a astronomie, životní prostředí, medicína, strojírenství, právo a ekonomie, přírodní vědy, biologie
- **Blackwell Synergy** přírodní vědy, fulltextové časopisy z nakladatelství Blackwell
  - www.suweco.cz
  - www.infozdroje.cz

Multioborové EIZ

elektronické knihy

- SpringerLink E-Books (69)
  - <http://www.sci.muni.cz/uk/databaze>
- biologie, životní prostředí

Multioborové EIZ

Kombinované (bib. záznamy i plné texty)

ProQuest 5000

- přírodovědné časopisy

EBSCO (EIFL direct)

- multioborová časopisecká fultextová mega-databáze

Speciální EIZ

Biologie, mikrobiologie

- Biological Abstracts
- Zoological Record
- Embase
- Medline
- **Encyclopedia of Environmental Microbiology**
- **ESPM**

Elektronické časopisy

- **EZB - Elektronická knihovna časopisů** - přístup ke všem plnotextovým odborným elektronickým časopisům, které má daná knihovna dostupné v rámci různých předplatných nebo které jsou k dispozici volně na internetu.
- **BioOne** – plné texty časopisů
- **Science, Nature** – časopisy v el. podobě
- **DOAJ - Directory of open access journals** - umožňuje vyhledávat volně dostupné vědecké časopisy. V současnosti obsahuje 2272 titulů. Vytvořeno univerzitou v Lundu, Švédsko.

Kvalifikační práce

- **ETH E-Collection-** disertační práce z biologie, chemie, geografie, matematiky, fyziky.
- **DiVA-** informační portál norských a švédských univerzit. Možnost vyhledávání plných textů vědeckých článků, výzkumných zpráv, kvalifikačních prací.

Kde najdete EIZ PŘF MU?

- Ústřední knihovna PŘF MU

www.sci.muni.cz/uk

www.sci.muni.cz/uk/eiz

Doporučuji sledovat aktuality – volné přístupy

- EIZ Masarykovy univerzity

<http://library.muni.cz/ezdroje/>

Děkuji za pozornost! 😊
